

Så nära

"Så nära" är en kort dokumentärfilm om två unga tjejer och hängivna fans till pojkbandet Tokio Hotel. Ur något som kan tyckas bagatellartat växer en stor liten film fram som berättar om två flickors solida vänskap, om deras drömmar, och hur tjejers idoldyrkan inte sällan förminskas. Filmen ger också en glimt in det komplexa kreativa spel mellan fans och idoler som är långt ifrån en passiv konsumtion av ett färdigt idolkoncept

Rekommenderad från åk 8

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Arina, 14 och Angela 15 väntar tillsammans med ett hundratal andra tjejer i sjutton timmar utan Hotel Sheraton i Stockholm för att få en glimt av sina idoler Bill och Tom Kaulitz i det tyska popbandet Tokio Hotel. De har redan varenda millimeter av sina sovrumsväggar tapetserade med de snygga killarna och blir i det närmaste paralyserade av lycka när de både lyckas få autografer och fånga killarna på levande bilder med sina kameror.

Dessa skatter gör det lite lättare att ta tunnelbanan hem till betongen i stockholmförorten Rågsved. Lite lättare att uthärda uppgivna förortsungdomar, omogna klasskamra-

ter och fördomsfulla lärare. Helst umgås de bara de två. Då får de vara ifred med sina innerliga samtal om Bill och Tom, sina funderingar kring livet och förhoppningar kring framtiden. Under fniss färgas håret samtidigt som man oroas för det där med förhållanden.

Föräldrarna tycker att flickornas vurm börjar anta osunda proportioner. Men en resa på höstlovet till Berlin är redan inbokad, och när Arina och Angela inser att de kommer att få möjlighet att besöka Madame Tussauds vaxkabinett där Bill Kaulitz finns som vaxdocka börjar de febrigt att planera. Så nära kunde de inte drömma om att komma sin idol.

Väl i Berlin blir tjejerna inte bara besvikna över hotellets oglamorösa utsikt. Efter den intensiva uppladdningen och ett nervöst irrande runt i det snirkliga vaxkabinettet får de veta att Bill är ute på en tremånaders turné och just nu befinner sig i Amsterdam. Luften går fullkomligt ur dem. Särskilt Arina vägrar inse att det är sant. Hur kan det vara möjligt nu när de tagit sig ända från Sverige?

En empatisk guide på muséet undrar om han kan gottgöra deras enorma besvikelse på något sätt. Men tjejerna svarar att det är okej. Efter att ha tröstat varandra inne på damrummet går de ut och försöker vända tragedin till något komiskt. En docka av Albert Einstein bli substitut för Bill och de tar några kort som minne. De försöker göra det bästa av resten av vistelsen och återvänder hem till Sverige och Rågsved där hösten börjar närma sig.

Idoldyrkan - att leva för något

För Arina och Angela är tvillingbröderna Bill och Tom Kaulitz från Tokio Hotel (TH) lika verkliga, lika närvarande och lika viktiga som deras familjer. Arina säger att hon gärna skulle tälta i månader bara för att få en glimt av dem. För henne handlar det om att ha något att leva för. Deras 'förhållande' till killarna spänner från funderingar kring deras livsstil till ett hängivet nästan religiöst dyrkande, där blotta tanken på att få omfamna en vaxdocka föreställande Bill räcker för att skapa eufori.

Arina och Angela intar en nästan moderlig omsorg om killarna. Tycker de om frukt? Nja, de föredrar nog skräpmat. Skulle Bill våga se en skräckfilm? Knappast. De spelar bara macho. Det framkommer att tjejerna verkligen oroar sig för idolernas kvinnoimage. Deras medvetet uppbyggda machoimage tycker Arina och Angela sig ha genomskådat bättre än någon annan och TH är uppenbarligen väldigt ombytliga. Men Angela och Arina hoppas att de kanske mognar med tiden och inser att man inte kan behandla tjejer hur som helst.

Flickornas kärlek till TH genomsyrar deras liv på flera sätt. Samtidigt som de tycker sig veta allt om sina idoler är de också medvetna om att det bakom dessa fasader finns något annat. Idén om att åka till Berlin för att krama en vaxdocka och förbereda sig som inför mötet med en riktig människa kan utifrån ses som galet och irrationellt. Inte desto mindre blir alla bilder av Bill, som i sig liknar något av en karismatisk mangafigur, egentligen en projektionsyta för så mycket mer. För flykten från tristessen i Rågsved, från människor som inte förmår drömma och ett sätt att få utlopp för alla möjliga känslor.

Arina och Angela är två individer som utkristalliserar sig ur den hysteriska massan skrikiga fans som väntar

utanför ett hotell. Två unga människor med en enorm kärlek till sina idoler. Ju mer vi lär känna dem, desto större blir vår förståelse för dem. Det handlar om att uppgå i något och att drömma sig bort från allt det som känns futtigt.

- I verkligheten framstår förhållanden och kärlek bara som något besvärligt för Arina och Angela. Man blir kanske ofri under någon kille som bestämmer allt. De känner ju äldre tjejer som har råkat ut för såna. Även om de talar om TH nästan som potentiella pojkvänner har de en klar distans och inser att de är killar i ett popband som raggat tjejer på löpande band. Något de har fått bekräftat i otaliga Youtube-klipp. Hur ser vi att de också försöker balansera sin kärlek? Vad fyller killarna i TH för roll i tjejernas liv? Eller snarare vilken mening fyller kärleken till idolerna i tjejernas liv?

- Kan idoldyrkan fungera som en övning för kärlek och relationer senare i livet? Kan man se idoldyrkan som en slags första initiationsrit för att bli vuxen? Eller är det tvärtom ett sätt att behålla en lekfullhet just i gränslandet då man är på väg från barndomen?

- Föräldrarna ser hellre att tjejerna satsar på sina studier. Och utifrån sett kan tjejernas besatthet av TH verka obegriplig. Men vad är det egentligen som är skadligt? De flesta av oss har ju haft perioder av idoldyrkan eller andra typer av begränsade intressen under en tid.

Vänskapen övervinner allt

Viktigare än kärleken till TH är flickornas vänskap och gemenskap. Förutom att idolerna på ett eller annat sätt är

ständigt närvarande, umgås Arina och Angela mest på tu man hand. De är bästisar i dess sannaste bemärkelse. De har båda ryskt ursprung och slåss mot samma fördomar och svårigheter.

Arina berättar hur hennes lärare raljerat över hennes besök i Ryssland och undrat om hon kunde berätta var det fanns flest prostituerade. Angela bekräftar henne och förstår att hon känner sig kränkt. De diskuterar framtiden, utbildningar och drömmar om att bli läkare eller flygvärdinna. De längtar bort från trista Rågsved där ungdomar bara driver runt utan hopp och mening till något större och viktigare. Men mest skrattar de ihop och tröstar varandra när livet är orättvist.

TH är kanske mest av allt ett verktyg för deras kärlek. Inför varandra behöver de inte förklara eller rättfärdiga deras storhet. De jämför och väger vem de tycker bäst om. Arina föredrar Tom medan Angela gillar Bill mest. Men skulle de välja killarna framför den egna vänskapen? Självklart inte!

- Jag eller Bill? Flickorna utmanar varandra. Skulle den andra överge deras vänskap om Bill eller Tom dök upp. Båda betyder varandra att inget kan skilja dem åt. Och flickorna har ett symbiotiskt förhållande som är svårutmanat. De ger både ett sårbart och ett självsäkert intryck när de är ute på resan. Hur stärker och tröstar de varandra? Hur ingjuter de kraft i varandra?

- Flickorna när båda en dröm om att fly Rågsved. Inte ens Stockholm är en riktig storstad som New York eller Berlin. Medan de strosar runt i förorten och skriver Tokio Hotel i gruset på fotbollsplanen eller hänger på Sergels torg flyger tankarna kring den stora världen. Fundera över hur miljöerna används i filmen. En trång hiss blir en påminnelse om att här skulle de kunna råka ut för en våldtäktsman. Skolan utstrålar inget annat än tristess och stökiga korridorer där omogna killar rumlar runt, medan ett grönområde kan bli en frizon för samtal. Ändå har filmerna lyckats hitta en avsevärd skönhet och poesi i vissa av bilderna. Hur upplever ni dessa? Påverkar vår positiva upplevelse av flickornas vänskap hur deras verklighet framstår?

Tjejers intressen - en bagatell?

Alla artister, inte minst pojkbanden, är beroende av sina fans för sin existens och överlevnad. Men just anhängare till dessa har av tradition bemötts med mindre respekt än fans till exempelvis rockmusiker eller fotbollsstjärnor. Det som attraherar unga tjejer har lägre status och betraktas inte sällan med ett lätt förakt. Man betraktar fansen som en homogen skrikande massa med en blind beundran för ytlig populärkultur eller rena skivbolagsprodukter. Som om tjejerna totalt saknade urskiljning och distans.

- Istället skulle man kanske fråga sig vad det är som väcker så starka känslor? Och kanske ska vi avundas deras förmåga att älska någon så förbehållslöst istället för att döma? Hur bemöts Arina och Angela när de frågar om de kan reservera TH:s senaste singel på skivavdelningen på ett varuhus?

- Fundera över varför unga tjejers idoldyrkan oftare bagatelliserar, förlöjligas eller till och med betraktas som hotfull. Finns det skillnader i hur unga pojkars uppgående i något, hobby eller idoler, utifrån samma skepsis? Säger det något om den maktbalans som vi på många områden försöker att förändra, att den ändå finns?

- Bill i TH har en androgyn utstrålning som särskilt tilltalar unga tjejer. Han blir både en vacker bild att se upp till och ett manligt ideal som inte ter sig hotfullt. Fundera över hur det androgyna inslaget både kan ge upphov till beundran och identifikation.

Närvarande filmare

"Så nära" är en dokumentär som lever genom flickornas generositet att så naket våga visa upp sig själva och sina känslor. Arina beskriver mötet utanför Sheraton som överkligt och att hon inte var beredd på alla känslor som välldes fram, och att hon är oförmögen att sätta ord på dem. Men hon var lycklig.

Filmerna har många starka ögonblick där tjejernas känslor ligger öppna för åskådaren. Lyckoruset efter att ha fångat idolerna på bild, förväntningarna inför resan

och framför allt chocken när Bill inte fanns på muséet.

Arina och Angela berättar i en intervju för Kamratposten att de först var motvilliga att medverka i filmen. Både för att det var jobbigt att bli filmade och att de trodde det skulle bli en förvrängd bild av fansfenomenet. Men de ville gärna vara med för att ge TH och deras fans någon slags uppsättning.

- Oförställda känslor är svårt att fånga på film. Men här inges en känsla av respekt från filmarna, en närvaro och uppriktighet som är svår att värja sig emot. Så intimt att det nästan känns som att titta och lyssna på något i smyg. Hur känns det att komma flickorna så pass nära? Vad väcker filmen för känslor? Finns det något i filmen som kan upplevas som allt för utlämnande?

"Så nära" har fått ett mycket fint mottagande och också nominerats för en Guldbagge för bästa dokumentärfilm. Och som alla gedigna dokumentärer är det många timmars material som resulterat i den färdiga filmen. Regissörerna har själva sagt att skälet till att det har fungerat så bra är att de helt enkelt fick en relation med tjejerna och att de gillade att hänga tillsammans. Det finns ingenstans känslan av att de två tjejerna talar till en kamera utan vi "finns med" i deras liv. Flickorna nämner också i intervjun i KP att det var jobbigt ibland att filma. Med långa dagar och kalla kvällar. Men förutom att filmen krävde mycket av sina medverkande verkar de ändå ha ett förhållandevis avspänt förhållande till kameran. Kameran kryper dessutom närmare än vad man kanske uppfattar vid dess fysiska närvaro under inspelning. Vilket kan komma som en chock när bilden sedan blåses upp i bioformat. "Så nära" blir inte minst en skildring av hur nära man kan komma människor för att skildra deras liv.

- Hur förhåller sig ungdomar av idag till att bli betraktade eller filmade? Finns det en allt större medievana? Vilka paralleller till andra företeelser, som den ivriga och kollektiva dokumentationen på nätet, kan man dra till hur våra liv i en allt högre grad blir offentlig egendom. Finns det faror i denna öppenhet eller tränar det oss i stället att vara mer medvetna om hur långt vår integritet sträcker sig?

Bilden av Tokyo Hotel

Vi hör aldrig någon musik av TH i filmen utan bilden av bandet skapas främst genom flickornas beskrivning.

Gruppen består även av Georg Listing som spelar bas samt Gustaf Schäfer på trummor men det är sångaren och frontfiguren Bill och brodern Tom som spelar gitarr som helt upptar flickornas intresse.

Förutom att Arina och Angelas sovrumsväggar är tapetserade med Bill och Tom finns dessa i fotoramar av den typ man oftast placerar sina nära och kära i. De lyckas fånga Bill och Tom på 'film' med sina små digitalkameror utanför hotellet men det är till slut vaxdockan av Bill på Madame Tussauds som mer än något får förkroppsliga bilden.

Flickorna är mycket väl medvetna om att det är en avbild av deras idol som de ska "träffa" i Berlin. Men de agerar som om han är en verklig person. Och i någon mening är han också verkligare än verkligheten. Man kan till och med få känslan att ju närmare de kommer sina idoler desto överkligare blir de. När de får se dem livs levande utanför hotellet är det först genom att titta på

kamerans rörliga bilder som de får bekräftat vad de varit med om. Att de sedan ändå drömmer om att få "träffa" en vaxdocka av någon de redan sett i verkliga livet ter sig direkt motsägelsefullt.

Tokio Hotel är ett band som arbetar målinriktat med sin image. Fullt medvetna om balansen mellan att förefalla tillgängliga och samtidigt framstå som spännande och mystiska. På Youtube finns Tokio Hotel TV. Där varvas inslag med intervjuer, backstagematerial och små nedslag i killarnas 'vardag'. Där kan man se deras presskonferenser men också se Bill handla frukt!! och godis, eller bandet kaka frukost vid poolen. Allt välplanerat och genomtänkt.

- Dessa bilder har Angela och Arina sett tusen gånger, något som bidragit till skapandet av deras egna. Fundera över hur den rörliga bilden både blivit gemene mans redskap och hur nätet har "demokratiserat" tillgången. Förr hade tjejerna fått nöja sig med om något teveteam funnits på plats vid hotellet och sedan sett på nyheterna. Nu äger de själva bilderna och kan också sprida dem men även manipulera dem. Många fans skapar sina egna montage av bild och ljud och lägger ut dem på nätet. Fundera över spelet mellan den bild som TH själva bygger och hur fansen tar tillbaks bilden och gör den till sin.

- Diskutera det motsägelsefulla i att vilja se en docka av någon man redan sett i verkligheten. Gör kanske detta faktum honom mer användbar för tjejernas "syfte"? Är det i själva verket en docka att 'leka' med som de söker? På vilket sätt befruktar verklighet och fiktion varandra i flickornas bilder av TH?

Produktionsuppgifter

Sverige 2010

Producent: Lovisa Björkman & Peå Holmquist,
Dramatiska Institutet

Regi: Emilie Wallgren & Ina Holmqvist

Foto: Johan Holmqvist, Benjamin Orre & Ina Holmqvist

Ljud: Emilie Wallgren

Ljudläggning & musik: Boris Laible

Klippning: Max Arhén

Medverkande

Angela Satarzada

Arina Maximova

Tekniska uppgifter

Längd: 28 min

Format: dvd / Mpeg 2, HD (Twix- uppspelning)

Ljud: Dolby digital

Censur: Barn tillåten

Svensk premiär: 21 januari 2011

Distribution

Folkets Bio/Scanbox Filmlager, Hjalmar Gullbergsgatan 1, 211 49

Malmö. Tel 040-12 08 82. Info: Folkets Bio, Box 17099, 104 62

Stockholm Tel 08-545 275 20, fax 08-545 275 27 epost info@folkets-

bio.se. www.folketsbio.se

Redaktion

Andreas Hoffsten, Film i hela landet, Svenska Filminstitutet, februari 2011